

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 1.

Šibenik, 10. siječnja 1923.

God. III.

Naš program:

1. kršćanska načela u javnom životu i borba protiv bezvjeraca i svih onih, koji se pretvaraju, da su kršćani, a kad tamo su ili mlitavci ili vuci u ovoj koži,
2. autonomija u općini, kotaru, pokrajini i borba protiv nasilja, strahovlade i centralizma,
3. kršćanska sloga težaka, radnika, obrtnika te radnih i poštenih školovanih ljudi u borbi protiv ljenčina, izrabljivača, lihvara i kapitalista, koji žive od tuđe muke,
4. miroljubiva kršćanska politika i borba protiv militarizma,
5. saborska borba protiv pasivne politike u zapečku.

Ovo je bio naš program u staroj godini. To će biti i u novoj godini.

Tko želi, da pomogne ostvarenje ovog programa, neka stupi u redove Hrvatske Pučke Stranke i neka prigodom dojučih skupštinskih izbora glasuje za njezine kandidate.

Zemljoradnici i agrarni odbor.

Istom nakon više od mjesec dana splitska „Težačka Sloga“ osvrće se na rad agrarnog odbora Narodne Skupštine, o čemu su novine već donijele više ili manje opširnih izvješća. Sada, kada je sve to skoro-pošlo u zaborav, profesor Lovričević donosa neki izvještaj, na koji se ne bismo ni osvrtni, da nije tendenciozan i da ne premoćava najvažnije momente.

Zastupnik Franić je u agrarnom odboru tako nesretno zastupao stvar i gnjavio odbor (ili bolje pododbor), da je izazvao protest samog ministra unutrašnjih djela Timotijevića, koji je izjavio, da se on ne da tako gnjaviti, da ministri imadu prečeg posla nego li slušati takve gnjavaže za kuglice gosp. poslanika Franića.

Osim toga je ministar Timotijević izjavio, da ne postoji riješenje Ministarskog Savjeta, po kome se imala uskrtati oružana pomoć pri ovrhama u agrarnim tražbinama, a da na to u prisutni zemljoradnički poslanici nijesu ništa primjetili.

Zastupnik Franić je svečano izjavio u odboru, da u Dalmaciji nema agrarnih odnosa javno-pravnog značaja, nego da su naši odnosi privatno-pravni. Time se stavio sasvim na stanovište naših sudova i dezavuirao sebe i sve, što je dosad govorio i zastupao.

Prijedlog zemljoradnika, da se obustave parnice, bio je odbijen od Vlade. Istom, kad je taj prijedlog pao, dr. Dulibić, e da spasi situaciju težačka, predložio je poznati moratorij. Na ovaj njegov prijedlog su bili pristali svi, pa i zemljoradnici.

Ministar pravde dr. Laza Marković je izradio u tom smislu zakonski prijedlog i podnio ga na odobrenje Ministarskom Savjetu. Na prijedlog ministra pravde prethodno su bili pristali i ministri unutrašnjih djela i agrarne reforme. Uza sve to Ministarski je Savjet odbio zakonski prijedlog o moratoriju i zaključio, da bi se proučilo pitanje mogućnosti, da se težačima dade jedan zajam, da uzmognu isplatiti zaostale dohotke. O svemu tomu je ministar pravde izvjestio pododbor, koji se tom prigodom pre-

tvorio u neobvezatnu konferenciju, da se uspješnije raspravi ovo pitanje.

Zastupnik Franić je izjavljivao, da se sa 3 (a ne sa 15) milijuna dinara mogu potpuno isplatiti zaostali dohoci. Dr. Dulibić je naglasio, kako nema nikakvih podataka za prosuđenje vrijednosti uskraćenih dohoda i tražio je, da se najprije saberu ti podaci. Po onome, što su gospoda zemljoradnici tvrdili, 1/3 svih vinograda bila bi obrađivana na težaštini. Ako u Dalmaciji ima poprečno 800,000 hekta vina na godinu, trećina, to jest 266,000 hekta, otpadalo bi na zemlje, rađene u težačkom odnosu. Ako se u srednju uzme, da težak daje 1/4 vlasniku, izašlo bi, da težaci u Dalmaciji imaju vlasnicima davati na godinu oko 66,000 hekta, što bi po 400 dinara iznašalo 26 milijuna dinara na godinu, a u 4 godine oko 100 milijuna. Ako se ova svota i prepolovi, budući da sjeverna Dalmacija i otoci nijesu u zaostatku nego za 2 godine, ostala bi neplaćena svota od 50 milijuna dinara. Pri tim računima nije se uzelo u obzir ni maslinu ni druge kulture.

To se sve računalo prema podacima općenite prirode, što su ih zastupnici imali na raspoloženju. Dr. Dulibić je upozoravao, da je iznos od 3 milijuna, što je Franić tražio, neznanat i smiješan te da ne bi udovoljio ni potrebama šibenskog kotara, dok se time s druge strane omalovažuje sva borba oko agrarne reforme, koja je puno većeg domašaja.

Zašto gosp. Lovričević nije iznio sve, kako je stvar tekla, nego je izvolio kazati, da je Franić tražio 15 milijuna, a Dulibić 100 milijuna, kad stvar stoji drukčije? Zašto pak premoćava, da je prijedlog zemljoradnika za obustavu parnica propao, pak da je tek tada dr. Dulibić iznio prijedlog o moratoriju, da bar spasi, što se spasiti dađe? Zašto je premoćava, da su svi zemljoradnički poslanici bili saglasni sa tim prijedlogom dra Dulibića? Što im može da pomogne — njima i stvari — takvo zakašnjelo i izopačeno izvješćivanje?

Louis Pasteur.

(27. XII. 1822. — 27. XII. 1922.)

Nedavno je bilo stavljeno u francuskoj štampi pitanje, koji bi bio najveći Francuz 19. vijeka. Velik je dio glasova pao za Victora Hugo, ali veći za Louisa Pasteura. I doista! Pasteur je ne samo veliki francuski um, već ponos i dika ljudskog roda; velikan, kakvih se malo rađa; dobroćinac čovječanstva; otac današnje bakteriološke znanosti.

Rađa se treći dan Božića 1822., dakle ravno pred sto godina. Stoga se njegovo ime o stotaj godišnjici rođenja danas slavi.

Ne kanimo potanko razglabati Pasteurovo djelovanje kao učenjaka. Kulturni čovjek zna, da je Pasteur najprije počeo svoja istraživanja na octu i vinu, te našao, da su njihovoj bolesti kriva sitnozorna bića ili bakterije. Koje se dađu uništiti pri nekoj temperaturi. God. 1865. u Južnoj Francuskoj spasi Pasteur svilarstvo, gdje mikroskopski istražuje bube i koje nađe bolesne, uništuje im jaja. Francuska je umom jednog jedinog svog čovjeka — Pasteura — nadoknadila svu ratnu odštetu, plaćenu 1871.

Pasteuru se iza uspjeha sa svilenim bubama te ovcijim i kokošjim bolestima nadala velika misao, kako da se ljudi i životinje imuniziraju od infekcijskih bolesti oslabljenom kulturom mikroba te iste bolesti. Tako je počeo svoje umjetno cijepljenje protiv infekcijskih bolesti. Prva je došla na red pasja bjesnoća. Polučio je naj-sretniji uspjeh na pastiru Jupille, koji je prvi k njemu došao sa 9 rana, dobivenih od ujeta bijesnog psa. Pasteur je predureo strašnu smrt ustrcavanjem virusa, odgojena umjetnom kulturom, i uspjeh je bio savršen. Danas nema kulturne zemlje, u kojoj ne bi bilo Pasteurovih zavoda. Pasteurov dak dr Roux spasio je i spašava svojih serumom na tisuće djece iz čeljusti strašne difterije. Medicinska znanost zato spravom ubraja Pasteurovo ime među najčasnija.

Ipak naše novinstvo nije kod Pasteura istaklo jednu karakterističnu osobinu. Dok male glave danas zaziru od vjerske istine, Pasteur je kao veliki učenjak u svom životu doveo u najbolji sklad znanost sa vjerskim uvjerenjem, te tim posvjedočio istinitost riječi starog filozofa, koji je govorio: „Pravo znanje dovodi Boga, a polovično odvrća od Njega“. Sav je život Pasteurov apoloģija naše vjere i najizrazitiji dokaz uvijek mogućeg sklada nauke i religije. Pasteur je bio praktičan i teoretski katolik, koji je pozitivnim rezultatima svog istraživanja izbilo oružje iz ruku pristašama samorodstva. Umro je 1895. s križem u ruci i bio pokopan u kripti svog instituta u Parizu.

Uvijek je očuvao netaknuto svoje „Vjeronjanje“, naučeno u djetinjstvu, i do kraja je vršio svoje vjerske dužnosti u intimnom porodičkom krugu, kao i u najsvetčanijim zgodama. Pasteur je uvijek posvjedočavao svoju odanost evanđelju i njegov ga je znanstveni studij približavao bez prestanka Bogu. On je pred cijelom francuskom akademijom, prigodom svog ulaza, odvažno posvjedočio svoje vjeronjanje ponavljajući riječi Faradaya: „Počitanje i poznavanje Božjeg bića dolazi u moju dušu preko tako sigurnih puteva kao što su sigurni oni putevi, koji nas dovode do upoznanja fizičkih istina.“

Još je ljepše i prostije bilo Pasteurovo intimno vjersko osvjedočenje. Jednoć mu reče netko od učenika: „Kako to da i Vi vjerujete, koji ste toliko i tako razmišljali i proučavali?“ Na to će Pasteur: „Baš stoga, jer sam mnogo razmišljao i proučavao, sačuvao sam živu vjeru kao pravi Bretonac. Da budem još više razmišljao i proučavao, bio bih dopro do onako čvrste vjere, kakvu imaju bretonske žene!“

Louisu Pasteuru, glasovitom učenjaku i vjerniku, neka je vječna slava!

Tjedan katoličke štampe.

(Bijeli tjedan.)

Organizaciji Dana katoličke štampe, kako je Pijevo društvo provodi po svim našim biskupijama već nekoliko godina, cilj je, da prikupi novčana sredstva za katoličku štampu. No svi su izdavači izjavljivali, da bi osim materijalne potpore našoj štampi bila potrebna i druga potpora: revno sabiranje pretplatnika, jer u velikom broju pretplatnika i čitača katoličke štampe leži njezin uspjeh. Pijevo društvo odlučilo je stoga proširiti i upotpuniti svoj rad za stariju, te uvesti t. zv. **Bijeli tjedan** na način, kako se i po drugim zemljama već dugo vremena slavi.

U bijelom je tjednu razvijen sav

apostolat za dobru štampu. Odbori vijećaju o njezinoj potrebi i probičnima retni apostoli zaredaju po društvima i kućama, te sabiru pretplatnike i ubiru pretplatu za katoličku štampu, priređuju se izlaze katoličkih novina, časopisa i knjiga. Za takovu akciju ne ima zgodnijeg vremena od početka godine, jer tada se odlučuje, kakove će se novine i časopise držati i pretplatiti, na čemo tako i mi mjesec siječanj, odnosno prvi tjedan u tom mjesecu posvetiti ovoj korisnoj akciji.

U Zagrebu održat će se tom zgodom anketa domaćih urednika, izdavača i radnika na polju katoličke

štampe. Narodna će prosvjeta prirediti u Jeronimskoj dvorani izložbu naše štampe, na kojoj će se održati nekoliko predavanja o štampi. Na toj će izložbi imati svatko prilike da kupi katoličke knjige i pretplati našu štampu. Napokon će apostoli štampe sabirati pretplatnike i pretplatu za našu štampu.

Po vanjskim će župama naši revni povjerenici u sporazumu s mjesnim župnikom moći urediti ovu akciju (prilike ovako: Na Nove ljeto spomenuti kod propovijedi značenje ovog rada, a u sakristiji ili pred crkvom izložiti naše knjige i časopise na prodaju i pretplatu. Konačno razrediti sabiranje pretplatnika po mjestu i u selima napose taj rad pripojiti blagoslovu kuća.

Za provedbu te akcije neka oni, koji žele provesti ovakovu akciju, zatraže od Pijeva društva (Zagreb, Kurelčeva ul. 3) blokove za sabiranje pretplatnika, pa će primiti uz to i popis katoličke štampe s cijenama pretplate i uplatnicom čekovnog ureda. Svaku potvrdu u bloku neka ispune s duplikatom i naznače točnu adresu pretplatnika, ime pretplaćenog časopisa, i svotu za koje je vrijeme plaćena pretplata. Jednu potvrdu neka ostave u bloku, a drugu predadu pretplatniku. Kad dovrše rad, neka odmah pošalju blok poštom, a novce putem čekovnog ureda in Središnje tajništvo Pijeva društva u Zagreb, koje će svaku pretplatu otposlati dotičnom časopisu. Razumije se, da su sve tiskanice, kao i posredovanje Pijeva društva u toj akciji, besplatne.

Sve uprave naših časopisa molimo, da po mogućnosti i brzoprijetno dojave Pijevom društvu novu cijenu pretplate u godini 1923., ako ta promjena nije vidljiva iz posljednjeg broja dotičnog časopisa, a jednako i više pokusnih gratis-primjeraka svog časopisa za propagandu.

Pijevu društvu.

Zemljoradnici i centralizam.

Zadnja splitska „Težačka Sloga“ češe se o proglaš narodnih poslanika Jugoslavenskog Kluba, koji je inače naišao svugdje, pa i kod protivnika, na simpatičan prijem. Nju interesira taj naš proglaš utoliko, što ubraja zemljoradnike u centraliste i što se u

proglašu traži neka financijska samostalnost pokrajina.

Ako je zbilja zemljoradnicima danas dobro pod centralizmom, neka ih tu. Samo neka ne zaborave, da se u svojedobnom prijedlogu poslanika Jugoslavenskog Kluba tražilo, da se Dalmacija spoji s Bosnom i Hercegovinom ili sa Hrvatskom i Slavonijom, eda u takvom sklopu sačinjava autonomno tijelo u državi. Danas nema čovjeka, koji ne uvida, da samo velike samouprave sa svojim financijama i svojim zakonodavstvom — a to su autonomije — mogu zamčrti dobru narodnu upravu i sudjelovanje širih masa naroda u upravi sa svojim stvarima. Dostato je pitanje prehrane, da se o tome svatko, pa i najmanje upućen, uvjeri.

Nas zanima pisanje „Težačke Sloge“ najviše stoga, što „cinički“ tvrdi, da naše teške ne zanima ni hrvatstvo ni srpstvo. Oni su klasna stranka, pa je njima sve pravo, samo tako da više. To je dostatno, da se svakome otvore oči, u čijem interesu zemljoradnici rade.

Naš težak je bio dosad značajan i ponosan sa svojim hrvatskim imenom. To mu odsad ne bi više trebalo biti po nauci novih zemljoradničkih proroka. No tako ne misli naš težak, koji će i u buduće znati da brani svoje ime, svoje dostojanstvo i svoj ponos.

Iz Pučke Stranke.

UPOZORENJE SVIM PRISTAŠAMA I PRIJATELJIMA. Šama dva mjeseca dijele nas još od izbora za novu Narodnu Skupštinu. Izborna agitacija već je počela. Pozivljemo stoga sve naše pristasa i pouzdanike u pojedinim mjestima sjeverne Dalmacije, da se što prije sastanu, izaberu mjesni izborni odbor, jave Kotarskom Tajništvu HPS. u Šibeniku i poveru ozbiljnu agitaciju u mjestu i okolici za našu Hrvatsku Pučku Stranku. Na tom prvom sastanku neka se i dogovore, kad bi bilo najzgodnije, da dodemo i u njihovom mjestu održimo sastanak, pak nam to odmah saopće, da se znamo ravnati i sve pravovremeno odrediti. Ako ne bude moguće odmah sazvat i organizovati ova-

kav sastanak svih mjesnih pristasa, to molimo sve pouzdanike i istaknutije pristasa u pojedinim mjestima, da nas oni što prije obznanu, kad bi bilo najzgodnije, da k njima dođemo. — Kotarsko Tajništvo Hrv. Pučke Stranke.

NEISTINITE GLASINE. U doba izbora šire se svakojake neistinite vijesti. Tako se nedavno razglasila, da su naša braća Bunjevci u Vojvodini stupili u neki sporazum s radikalima. Kasnije se naravno uspostavilo, da je to bila prosta izmišljotina. Sad se i ovdje kod nas hoće da tura tendenciozna vijest o nekakvom sporazumu ili kooperaciji Pučke stranke sa radikalima. Ne bi trebalo ni naglasiti, da u svemu tomu nema ni trunke istine. No buduće se vazda nađe koji navjnak ili zlobnik, koji bi mogao u to povjerovati, dotično u prozirne svrhe zlorabiti, red je, da izjavimo, da sve, što se o tome piše, ne odgovara istini. Ovom prigodom molimo naše pristasa, da imaju povjerenja u svoje vodstvo, koje se dosad časno znalo održati na visini, pak će i dalje voditi Hrv. Pučku Stranku pravom stazom, a da ne zastrani ni lijevo ni desno. Upće upozorujemo pristasa i javnost, da ne nasjedaju ovakvim tendencioznim i lažnim vijestima, koje su dakako u ovo izborno doba na dnevnom redu.

Izborne vijesti.

Stranački proglaš. Naš Jugoslavenski Klub prvi je od svih stranaka izdao proglaš na narod, koji smo mi donijeli u prošlom broju. To je najbolji znak, koje jedinstvo i sloga u njemu vlada i kako ina jasan i određen program borbe i rada, komu je ostao vjeran od početka pa do kraja. Proglaš je suviše u svim, pa i protivničkim, krugovima naišao na lijep prijem. Evo što o njemu piše beogradske dopisnik splitskog „Novog Doba“: „Prvi izborni proglaš došao je od Jugoslavenskog kluba, u kome su okupljeni hrvatski i slovenački klerikalni poslanici. On je svojom stvarnom sadržinom i ozbiljnošću učinio u javnosti dobar utisak. Njegove kritike, upućene koliko na adresu

vladinih stranaka, toliko i na adresu Hrvatskog Bloka i njegovog predsjednika gosp. Stjepana Radića, sasvim su opravdane. Gledište Jugoslavenskog Kluba u pitanju uređenja Države ili Ustava formulirano je jasno i na način, koji svaki rodoljub može odobriti. I ovom prilikom, kao i u toliku drugih, poslanici Pučke Stranke pokazali su se vještim političarima, koji, ostajući vjerni osnovnim načelima svog programa, znaju da vode računa o stvarnosti i o političkim mogućnostima. Od opozicionih stranaka, oni su imali u parlamentu relativno najvećeg uspjeha. Njihovi govornici, uz rijetke izuzetke, bili su uvijek stvarni i taktični, te su često uspjeli da proturaju svoje predloge u skupštinskim odborima“. I još neke druge stranke su već izdale svoje proglaš. Tako zemljoradnici dva: jedan grupa Avramovičeva, u kojem najoštrije napada zemljoradničke poslanike s nerada i predbacuje im, da među njima nema nijednog pravog zemljoradnika a drugi grupa Lazičeva posl. kluba. U političkim krugovima se napeto očekuju proglaš radikala i demokrata, kojih još nema, a o koje se vodi žestoka borba između raznih struja unutar njihovih stranaka: u radikalnoj između Protičevića i Pašićevića, a u demokratskoj između Davidovičevića i Pribičevića. Tom zakašnjenju je krivo i to, što radikali očekuju proglaš demokrata, a demokratski onaj radikala.

Zemljoradnički „plebiscit“. Dalmatinski zemljoradnici prema „Težačkoj Slogi“ od 5. ov. mj. zaključili su, da „če za sreske kandidate biti postavljen onaj, koji u svome izbornom Srežu dobije najveći broj glasova. Glasovanje će se obaviti na skupštinama pojedinih Tež. Sloga i Omladinskih Klubova.... Onaj, koji ima najveći broj glasova, izabran je sreskim kandidatom, a onaj, koji ima iza njega najviše glasova, bit će njegov zamjenik“. Suviše je zaključeno, da „kandidatom može ba bude samo onaj, koji je rodom Dalmatinac ili koji je najmanje 5 godina u Dalmaciji“. Ovaj postupak opravdavaju tim, „da se ukloni rascjep zemljoradnika u Dalmaciji, te da se kod narednih skupštinskih izbora i u buduće istupi jedinstveno i u duhu programa zemljoradničke stranke“. Ajmo da vidimo!

Širite dobru štampu!

Širite dobru štampu! S njima će — na badnjak 1922. — biti i otišao Bogu na istinu. Mi se ne možemo ovdje upustiti u detalje niti pobijati pojedine njegove teze. Nepristrana ih je kritika, i protestantska i katolička, i onako već davno pokopala. Samo ćemo se s nekoliko riječi upće na njih osvrnuti.

Prije svega mora se s povijesnog gledišta priznati, da su okolni narodi u mnogom pogledu kulturno utjecali na Židove. To vrijedi navlastito za Babiloniju: ta ona je prema samom sv. Pismu bila domovina Abrahamova! Ali je teško u pojedinim slučajevima označiti točnu granicu kulturnim odnošajima i odrediti, koliko je baš drevni život Izraelaca bio zavisen o vanjskim utjecajima. U tom se radu moramo svakako čuvati, da ne bismo iz vanjske sličnosti u obliku zaključili naprečac i na unutrašnje podudaranje ideje; jer srodne ideje ne moraju biti nužno i zavisne! Da između mnogih biblijskih i babilonskih tekstova ima sličnosti — toga ne će Delitzschu nitko zanijekati. I u Babiloniji je bilo monoteista (?). I u Babiloniji imaju svoj civilni i kazneni zakonik (Hamurabi), imaju priče o stvorenju svijeta (Apsu i Tiamat), o padu prvih ljudi (Adapa), o potopu (Gilgameš) itd.

.. PODLISTAK ..

Biblija i Babilon.

(Prigodom smrti F. Delitzscha.)*

Magna est veritas et praevaleret: Iстина je velika i ona će nadjačati.

Da je Biblija jedna od najboljih knjiga na svijetu, u tome su se davno složili svi učenjaci. Svetost i dostojanstvo njezine moralne nauke općaravalo je oduvijek i neukog seljaka i teologa i filozofa i pjesnika. Stoga je Biblija bila, a i danas je, prva i najznatnija uzgojna škola, i za neuke i za učene — kako je ono rekao Goethe.

Nije tako, kad se radi o njezinoj znanstvenoj vrijednosti. Poznato je, da je osobito biblijska prapovijest, kako je nalazimo u Genezi, zadavala ne male poteškoće i prvim genijima kršćanstva: velikom Augustinu i Tomi. No oni, i ako nijesu mogli da odgovore na sva pitanja i da riješe sve

poteškoće, nijesu ni za čas posumnjali u njezin božanski karakter.

Otkad su pak talijanski humaniste, precjenjujući čovjekov um i antiku kulturu, historijskom kritikom nastojali da uzdrmaju auktoritet sv. Pisma, nastala je promjena u znanstvenom prosuđivanju Biblije. Žestoke navale, u ime egzaktne, prirodne znanosti, nijesu prestale na sv. Pismo odonda do danas. U Egiptu su međutim bili otkriveni hijeroglifi, u Mezopotamiji klinovo pismo. Učenjaci počeh marljivo kopati i istraživati po cijeloj Prednjoj Aziji. Pri tom našoše velik broj spomenika i natpisa: i eto novog izvora dvojabama o originalnosti Biblije i Babilona. Problem, kojim se osamdesetih godina bavio francuski asiriolog Lenormant (inače uvjeren katolik), postade osobito aktualnim pred dva decenija.

Pokrenuo ga je F. Delitzsch. Godine 1902. držao je on u Berlinu prvo predavanje o „Babilonu i

Bibliji“. Drugo je predavanje bilo godinu kasnije.

Već samim vanjskim okolnostima pobudila su predavanja veliku senzaciju: osim brojnih slušalaca iz raznih krugova inteligencije prisustvovao im je i sam car Vilim! Ali je još veća senzacija nastala, kada se razabrao smjer njegovih predavanja. Bilo je jasno: one mnoge nedokazane ili labave pretpostavke, pa odveć smionu zaključci, do kojih je Delitzsch dolazio na temelju sličnih religioznih pojmova između Mezopotamije i Palestine, značili su isto što i rušenje originalnosti sv. Pisma, a po tome i njezanje objave Božje. Na upit: Biblija ili Babilon? odgovarao je Delitzsch odlučno: Babilon! Babilon je original, Biblija je njegova kopija!

I od toga dana, od 13. januara 1902., postala je kontroverza „Biblija ili Babilon“ dnevnim pitanjem; literatura se, i s katoličke i s protestantske strane, kroz kratko vrijeme uvelike umnoža.

Delitzsch, kao jedan od glavnih pobornika „modernoga“ kršćanstva, kojemu ne treba ničega nadnaravnog, pa ni božanskog otkupljenja Kristova, nije ni kasnije odustao od svojih nazora, kako ih je razvio u prvom pre-

* Prof. Fridrich Delitzsch (* 1850, † 1922.) bio je glasovit protestantski asiriolog. Znamenitija su mu djela: Gdje je bio zemaljski raj (1881.), Babilon i Biblija (1903.), Babilon i ep o stvorenju svijeta (1896.), Više svijetla (1907.).

Kraljevski Holandski Lloyd

Redoviti brzi poštanski brodovi od
Amsterdama i Cherbourga
za
Južnu Ameriku
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo i Buenos Aires.

Sva potrebna uputstva daje
KRALJEVSKI HOLANDSKI LLOYD
Glavni zastupnik za Jugoslaviju
JUGOSLAVENSKA BANKA d. d.
Zagreb, B-Cesta 33.
Brzojavni naslov: Realloyd, Zagreb.
Telefon: 24-65.

Naši dopisi.

Pag. 28. prosinca 1922.

Karitativna akcija. Ove godine zima i led su uranili, a s njima i bijeda i nevolja, jer je pučanstvo u većini gladno, dužno i bez novaca, a od nikud nema pomoći. Na poziv župnika preč. kanonika Ivanovića 8. ov. mj. održao se sastanak građana, da se na njemu dogovore, kako bi se moglo pomoći tolikim sirotama, koje su već sada bez korice kruha i moraju da se hrane raznim divljim travama. Tom prigodom preč. Ivanović održao je vrlo lijep govor. Izabrao se zatim odbor za karitativnu akciju u mjestu.

Proslava „Dačkog dana“. 9. i 10. ov. mj. kat. je dastvo proslavilo svoj dački dan lijepom zabavicom s vrlo biranim programom. Iza proslava o „značenju kat. dačkog dana“ slijedila je deklamacija Šaričeve pjesme „Gospino čobanče“, prikazivanje šala „Dva gluha“ i „Gladniković u gostioni“, razne orlovske vježbe, mala orlovska piramida. Zabava je potpuno uspjela moralno i materijalno, tako da se morala i opetovati. Oba puta se držala u dupkom punoj „Dvorani Mahnić“.

Pučko sveučilište. Vič. Felicinović 4. ov. mj. dozvolom vlasti u „Dvorani

Nego, promotrimo li поближе babilonske tekstove, vidjet ćemo, da su sve sličnosti samo izvanjske. Unutrašnja je superiornost biblijskih tekstova tako očevitna, da među njima i klinovim natpisima nema ni prispodobne. Koja li je, na primjer, ogromna razlika između babilonskog teksta o stvorenju svijeta i prvog poglavlja Geneze. Babilonski je tekst zanimljiv, ali naivan dokumenat, kao i svi miti. Naprotiv je baš na temelju prvog poglavlja Geneze jedan njemački učenjak proglasio Mojsiju *na većim geologom* svih vremena (Quenstadt), a Ampère je uskliknuo: Ili je Mojsije bio geolog ili je bio od Boga prosvijetljen!

Gdje je to kopija, gdje original? Treba nadalje u prosuđivanju da imamo i ovo na pameti: Sličnost tekstova ne mora imati kao nužnu pretpostavku uzajamni odnošaj, jer su oba autora — i babilonski i biblijski — mogla crpiti iz zajedničkoga izvora: iz prastare tradicije. Pa kad bi zbilja i opstojao uzajamni odnošaj između njih, i to takav, da bi babilonskim tekstovima pripadalo vremensko prvenstvo, to ništa ne bi prejudiciralo originalnosti Biblije i njezinu božanskom podrijetlu. Jer je biblijskoj religiji dovoljna i *relativna originalnost*,

Mahnić“ otvorio je kat. soc. pučko sveučilište lijepim uvodnim predavanjem „Naš cilj“. Otvorilo je prisustvovalo oko 150 radnika i više drugih osoba. Prigodom otvora govorio je i preč. Ivanović, te predsjednik mjesne skupine Jug. Struk. Saveza g. Josip Meštrović. Vič. Felicinović dosad je već održao nekoliko predavanja, kao n. pr., o atomičkom i organskom shvaćanju društva, te o socijalnom pitanju opće. S drugim predavanjima nastavit će se iza Božića. Na predavanja dolazi redovito preko 100 radnika, udruženih u J. S. S., što najbolje pokazuje, koliko se radništvo interesira za svoju prosvjetu i napredak.

Zapuštenost naših škola. Škole su bez stakala i s razbijenim zidovima. Radi toga su sada tri nastavnika bolesna, a djece ni broja se ne zna. Ta u ženskoj školi fali 75 stakala, a u muškoj uz razbijena stakla kiši kô na ulici. Hoće li se već jednom maknuti naši narodni prosvjetitelji u Splitu, koji vedre i oblače iz ugrijanih toplih soba?

Stražar s Jadrana.

Gradske vijesti.

Rođendan Nj. Vel. kraljice proslavljen je jučer u našem gradu svečanim blagodarjenjem u obim crkvama. Grad je bio okićen zastavama. Općina je izdala tom prilikom prigodni proglas na narod.

Lične vijesti. U ponedjeljak otputovao je presv. biskup dr. Mileta u Zagreb. Istoga dana bio je na prolasku iz Splita predsjednik HPS. g. S. Barić. Jučer je prispio u naš grad mnogopoštovani provincijal o. franjevac o. Cikojević u pratnji našeg mještanina o. K. Belamarića.

Sastanak Okružja Hrv. Kat. Narodnog Saveza održan je u nedjelju, 7. ov. mj., uvečer u prostorijama „Badžane“. Odaziv je članova i članica razne dobi i staleža bio velik, tako da su se brzo napunile prostorije. Sastanak je otvorio predsjednik preč. kanonik Mirić. Toplo je pozdravio sve prisutne, a zatim je vatrenim riječima govorio o važnosti, potrebi i koristi katoličkoga pokreta i katoličke akcije i u kratko se osvrnuo na rad prošle godine. Iza opširnog izvješća tajnika vič. Radića

da sačuva karakter božanske objave, Čovječiji je duh, uglavnom, posvuda isti. Stoga su i vjerske analogije u raznih naroda moguće. To vrijedi i za izabrani narod. On nije mogao u svojoj duševnoj kulturi da ostane posve izoliran. Zato i nalazimo — prema mudroj odredbi Božjoj — u njegovoj vjeri sličnosti s okolnim prirodnim religijama. Ali štogod Biblija poprmi tuđe, sve to ona napunja novim duhom. Ona je u svojoj biti samostalna, ona ima svoj spec. životni princip. Odatle njezina veličina, koju joj ne će nikad nitko moći da oduzme.

Delitzscheva dakle hipoteza ne može da obori božanskog ugleda Biblije. Štaviše, istinitost je Biblije orijentalnim otkrićima u još ljepšem svijetlu zasjala. I Delitzsch je tome, makar nehotice, pridonio. S druge strane nije ni on mogao da izbjegne sudbini onih modernih kritika, koji vrludaju između raznih hipoteza, a svima im je svrha: razaranja religioznog, kršćanskog uvjerenja. Jer su takve hipoteze kao Scila i Haribada: tko u njih traži spas — tome i jedna i druga prijete propašću.

Dr I. V.

o radu i nastojanju Okružja i blagajnika gosp. direktora Meznarića o stanju blagajne kroz prošlu godinu slijedio je izbor novog odbora. Zatim je ponovno izabrani predsjednik preč. Mirić u ime novog odbora zahvalio na povjerenju i pozvao sve prisutne, da u novoj godini novim žarom porade oko širenja katoličke prosvjete u gradu, okolici i čitavoj sjevernoj Dalmaciji. Na koncu je progovorio i presv. biskup dr. Mileta. Pozdravio je i najtoplije preporučio ovakav rad te pozvao sve prisutne, da u tom radu neustrašivo ustraju. Osebito zgodno je naglasio i dokazao dužnost svih pravih i osvjedočenih katolika, da podupru katolički pokret i u njemu što aktivnije sudjeluju. Zazvavši Božji blagoslov na novi odbor i sve članove i članice završio je svoj lijepi govor, iza koga je od svih prisutnih bio oduševljeno pozdravljen. Svi su prisutni članovi i članice bili zadovoljni čitavim tokom sastanka, te su se razišli oduševljeni za katolički pokret i čvrstom voljom, da u novoj godini unutar Okružja H. K. N. Saveza ozbiljno porade oko prosvjetnog, kulturnog i socijalnog podignuća Šibenika i čitave sjeverne Dalmacije na temelju vječnih Kristovih načela.

† **Matilde ud. Šupuk** u 61. god. života preminula je 7. ov. mj. Njeni smrtni ostatci bili su jučer uz brojno sudjelovanje građanstva preneseni na vječno počivalište. Vječni joj pokoj! Rodbini naše saučestuje.

† **Pere Krnčević.** Prošlih dana umro je ovaj naš dobri pristaša. U nedjelju mu je bio lijep sprovod. Vječni mu pokoj! Rodbini naše žalovanje.

Kotarsko Tajništvo HPS. uređuje u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ svakim danom osim blagdana i nedjelje od 11-12 sati prije podne. Na to se upozoruju svi pristaše, pouzdanici i interesirane osobe.

POVIŠENJE PRETPLATE. S novom godinom zbog dnevno rastućih troškova za izdavanje lista prisiljeni smo da povišimo pretplatu lista na 200 K godišnje, a prodaju na 6 K po komadu. Što su drugi listovi već davno učinili, eto mi tek sada prisiljeni činimo. Upozorujemo na to naše pretplatnike i čitaoce, te ih molimo, da nam ostanu vjerni i u novoj godini. — Uprava „Narodne Straže“.

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, iaka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.
Izvršuje svaku izradu po okul. Iliječničkom propisu
Primaju se popravci.

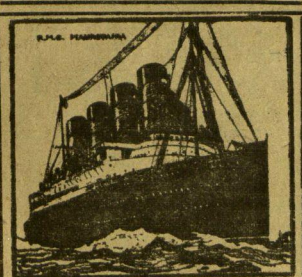
Veliki ples Jug. Akad. Kluba održao se u svim prostorijama „Hotel Krka“ jučer prigodom rođendana Nj. Vel. kraljice sa lijepim uspjehom.

Darovi u fond našega lista. Nar. poslanik dr. Ante Dulibić 100 dinara mjesno čestitanju i uzvratu na čestitke prigodom božićnih blagdana i Nove godine. Franjevački samostan u Krapnju 20 dinara: 10 da počasti uspomenu pk. Josipa Kulića, a 10 da počasti uspomenu pk. Ivanice Urlič-Ivanović — Uprava im najtoplije zahvaljuje.

„Filharmoničko društvo“ priređuje u nedjelju 14. ov. mj. u kavani „Krka“ orhestralni koncert s biranim programom. Početak u 8 sati večer. Ulaznica 5 din. po osobi. Ulaz na stražnja vrata hotela kroz dvorište.

Tržne cijene mesu u našem gradu kroz prošli i tekući mjesec jesu slijedeće: govodina, teletina i bravlje meso Din 10- po kg, a svinjsko meso Din 20- po kg.

Prijava suhozemnih vozila. Policijski odsjek mjesnog Kotarskog Poglavarstva molii nas za izvršenje ove objave: „Na temelju privremene zakona o taksama pozivlju se svi vlasnici automobila, fijakera, kočija, kola na federima, motornih bicikla, koturača, kola i ručnih kolicica, da najdalje do 15. januara ove godine naznačivši dosadašnji red. broj pismo posebno svaki objekt prijave kod ovog policijskog odsjeka. Prijava za svaki automobil, fijaker-kočiju i kola na federima treba da bude snabdjevena sa taksonom markom od 200 dinara, a prijava motorne bicikle, koturače, kola i ručnih kolicica sa taksonom markom od 13 dinara. Tko se ne odazove ovom pozivu do 15. januara 1923, bit će kažnjen trostrukim iznosom takse pored naplate redovne takse.“

CUNARD LINE

Najbrži parobrod svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od
Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu

4 dimjaka, 5½ dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: Cunard Line.
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb
B-cesta 33. Brz. naslov: „Cunard“
Zagreb, Telefon: 24-65.

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

PALMA

kaučuk pete i potplate

